

"אני רואה מצרים מײַזִין, מצרים משאָל. הס לא מותכלים, אנחנו לא מעבֿינִים אוֹתֶם"

חגי הוברמן

הסדר כרם ביבנה. בחיים הפליטים שר וח"כ לשעבר, מראש המפ"ד והמשכה כ'בית היהודי', שר הרווחה, מנכ"ל משרד הדתות ומשרד החינוך. מעתם זכרום שהוא גם הוא גבר מלחמת ים כיפור ועוטר על רך עיטור מופת. שש שנים לפני כן, במהלך מלחמת ששת הימים, נפצע קשה בקרב על שיחור ירושלים. 10 ימים לפניו ראש השנה זמן לשירות מילאם, שאורו היה להמשך לאחר כל תחי תשרי. אחריו אימון קדר הגיע למטה בתוביה, על גדר חעלת סואץ, בזועה הצפונית, כשההעבר השני, לכיוון מדובר סיני, כל השטה הוא ביצות.

מטושים ומצרים בגובה אפו

ידעת מושחו על המלחמה הקרבנית? אמרו לנו שיש תרגיל גדול של חטאה המצרי. בתצפית נדהמתו לראות את כמות הטנקים ממול. מפקדים בכיריהם מADOW עם הרבה דרגות על כתפיהם, עליים על הסוללה שלהם. עומדים גוי, מבכעים לפה, בוקה ומובלקה. תנועה רצופה, הולכים, ביליה. בוקה והמטה הכללי". משפעים את היידות למים".

ראיתם אותם ממש יורדים אל תעלת סואץ? ממש יורדים לנקות את השטה, שיוכלו להוריד

מתק אחר 'גבורה' על החילאים שוכו בעיטורים מوالן שירומות: "טיאור המעשה: ביום 6 באוקטובר 1973 החלו המצרים לצלוח את התעלול, יישורת מול גדרות מוצב 'כרכוב'. כבר ממחצית השעה הראשונה ספה המוטב אבידות ובין הנפעים קשה היה גם מפקד המוצב. רב"ט זבולון אורלב, שהיה במוצב, נטל הפיקוד לידי, ובקו"ר רוח פקד על חיילים לתפקיד עמדות ולהשי אש שלא היו שיטות שבמיוחד, בכ"ר הצלחה למנע, במשך 24 שעות, כל ניסיון צליחה מצרי. כן דאג לטפל בפצועים בקבעו הוואות בטלפון מהרואה הגדי (במושב לא היה רופא). לאחר 24 שעות לחימה קיבל רב"ט זבולון אורלב הוראה לפנות את המוצב. הוא פינה את האנשים אחוריו מסודה, אף העברת כל הפסזועים לתאග". מעשיו אלה גילה תורשיה, אומץ-לב ומוסירות מעיל-ומעיבר להכשרתו ובצאיית למילואים מהפקייזו. על מעשה זה הורען לו עיטור המופת. אייר תשלה' מאי 1975, מרדכי גור, רב אלוף, ראש המטה הכללי".

שםו של זבולון אורלב, מן הסתם, מוכר היטב לקוראי 'מצב הרוח'. ליד רמת גן, בוגר מחזור ראשון בממלכתית דתי בית ספר הראה'ה ברמת גן, ותלמיד יסבת נחלים, מזור ד'. בוגר ישיבת

השר לשעבר זבולון אורלב, לשעבר מראשי המפ"ד, לשעבר מסדר על החילוץ במלחמת יום כיפור שזכה אותו בעיטור המופת, השבוע לפני 50 שנה: אנחנו לוחמי המועד היחידי שהתפנה כולם בשלום

בובלון אורלב. צילום: דוברות

ואומו: 'קיבלנו 'שוכן יונים', 'שוכן יונים' היה הקוד למלחתה. הייתה הימום. עד לא התפלנו ממנה', אמרתיה לו, והוא השב: 'זה ב-6 ברכר'.

חרנו להתווכח מהי להחפלה מנהה, כשהם חזרו להולך וכאן אמר: 'שוכן יונים עכשיין'."

"אני סמל המעוות. אני צריך לתגן את המעוות. אני צריך להביא את התזפית שהי מוחץ למוצב. אני צריך לזכות את החביה לבונקרים, להוכיח להם את התורנות: לאיזה בונקר, לאיזה עמדה אתה הולך וכאן.

"ובבר אחורי השעה 1, ורק אז אנחנו בעצם פעם ריאונה זו עדים שעומדים לקרות משוחה, ולא יודעים מה, אך לנו מושג. אבל צבא זה צבא. אריגותו את כלום. והורתי את התזפית מנגדל התזפית בקורסיה שקטה, שהמוצרים ממול לא שמוע. סימנתי לו שיידル למוטה. עשית ביקורת שכולם נמצא בלבונקרים. שכל אחד ידע לאיזה עמדה הוא עליה וכיו' וכו'".

ואבנונו מגיעים שעלה בערך לשתיים.

"ברבע או בעשרה לשתיים אני נמצא בגונך החמ"ל של המעוות, ופתוחם כמה מטוסים עוביים בגובה אפס. הם לא ארים לטליל חמוץ - זה פוד אלאויים בדוקיק כבו הפתיחה ברוט של המוחה. פחד אימים! ואיך שהמטוסים עוביים, מתחילה הפינה נוראית, דקוט ארכוטות.

"אחרי כ-20 דקות, אני פהוא שומע שני צדירות של יי', אני אמר לעצמי: מה זה? הרי תורות מלחה המפניו שטונט, לא ווקפה, כי אם הוכח המגנים באוטו זמן עילא לך, הוא יירג מהפגזים של עצמה. אז מי יודה מה? ניסיתי להתקשר למ"מ בטלפון - אין תשובה. קורא לו באנרכום, הוא לא ענה. קורא לקשר, הוא לא ענה. ללחית בחורו בשם שומן שיבדק מה קורה, והוא לא חזר.

"אני יצא החוצה בחילה. התעלמות שון בגובה האדים, נשארו בברע מוגבה. כל המעוות הרוס. והולתי לעמדה משך 10 דקות, אני מגע לעמדת רוחה את המ"מ שוכב לעמدة עם צוזה פתוח, קרווע, והקשר שוכב לידי עם ראש פתוח.

"או' אני מוריים את הראש, ואני ראה סיורים במים - שש או שמונה סיורים. והן כבר באמצע תעללה. ואו' איי מבן שדורו והמפקד עשה מה שצורך לעשות המפקד. הוא ראה את הצלחתה, ירה עליהם, ובכך הצלח אותנו. כי אם הוא לא היה יורה, והינו ממשיכים לשבת בלבונקר, היה קורה לנו מה שקרה למעחים אחרים, כשהחיהים נשארו

בובלון מקבל את עיטור המופת מהרמטכ"ל מותה גור. הצלילום מאלבומו הפרטי של בובלון אורלב

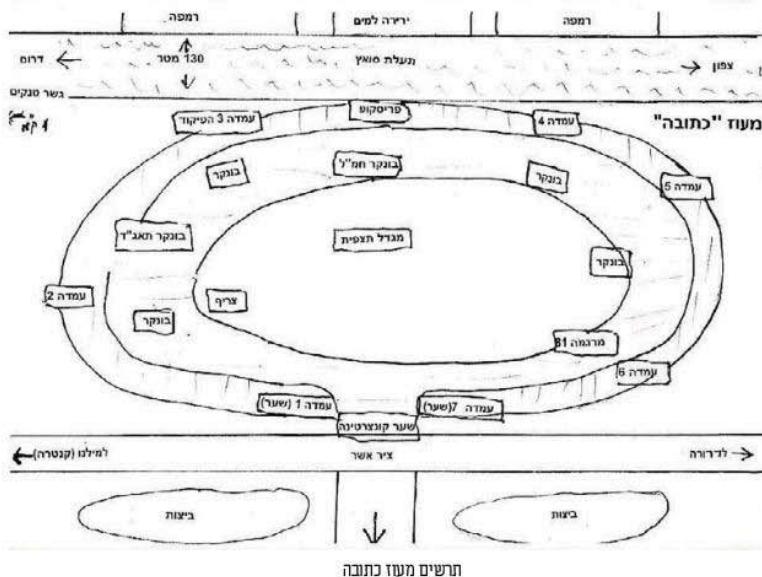
המוחב, והמ"מ. אני הייתי אמור לצאת לחופש ביום שני. עבר יום כיFOR הגע הרוב של החתימה עם הנחיות ליום יום כיFOR, ומוני תפילות. במוחב החיים התנהלו רק הבונקרים, אבל התפללה התקיימה בצריך שהה בשליטה? והתשובה אוחם בדאות: "חגדי, הכלו בשולטה?" והתשובה הקבועה: 'הכל בטוח, כן, ואל תדאגו, אתם יודעים שיש כוננות. אתה לא לבד'."

שיגרת. ביום חמישי, פרות מ-48 שנות לפני המלחמה, הגיעו אוטובוס שהוחזיר את האנשים מהחופשה, ואחריהם יצאו לחופש. לא הייתה שום כוננות. הכלו Regel. עם החיליננס נשארו אני, סמל

את הסירות למים. וכל הזמן תנעה - משאות, חול"מים, נגמ"שים, הכל נע שם כל הזמן. מלאנו דוחות בתזפית, שורות על גבי שורות. ובכל ביקורים של מפקדים הבכירים החדרה שאלים אוחם בדאות: "חגדי, הכלו בשולטה?" והתשובה הקבועה: 'הכל בטוח, כן, ואל תדאגו, אתם יודעים שיש כוננות. אתה לא לבד'."

"שיגרת. ביום חמישי, פרות מ-48 שנות לפני המלחמה, הגיעו אוטובוס שהוחזיר את האנשים מהחופשה, ואחריהם יצאו לחופש. לא הייתה שום כוננות. הכלו Regel. עם החיליננס נשארו אני, סמל

בכל הביקורים של המפקדים הבכירים, החבר'ה שואלים אותם בדאגה: "תגידו, הכל בשליטה?" והתשובה הקבועה: "הכל בטוח, כן, ואל תדאגו, אתם יודעים שיש כוננות. אתם לא לבד"

מפנה את תשומת ליב שבעורק איה קלומטיר או
שנים דרוםית, המזרים מוחלים לבנות גשר. לי
אין מה להעשות. אני מבקש ציפורים – כלומר
חיל האויר. פהאט אאי שמע רוש איטים. מגע
טוטס קשיוקין, טס יותר מזמן מעל המם.
אני הייתי שיש מודדים מעל המם. אני וואה
את הטיטים מלמעלה. בהתחלה לא הבנתי. שלנו?
שלהם? עד שאוי וואה שהטיטים הuros את הגש.
"או" המתומות מתרומות ופונה לביון ישראל.
ומוחליך פטיפיל יומ העצמות: טילים,IDI נ'ג'
רודפינו אחריו, ואני אומר לעצמי זבולון, איה
אידייט אטה? מה בקשנו? מה זה יונרו? עבשוوه
בגנו מחדש. ואם ייפוי המתומות והעראש שלך.
אמרו עשרה שעה ההלים בערבות אמרו עשרה
המלחמה. מלחמים. ברכבים אמרו עשרה נעלם.

לא חלפו עשר דקה, והמצרים התחילה לבנות הכלול מחדש. לכה להם בערך שעה וחצי - ושם גשר. ועל הגשר מתחילה לעבור מזקים, ועובר בערך גודן מזקים - כ- 30 מטרים, קילומטר וחצי מדרומים ננו. והמנקנים מסתדרים עם הפנים אלינו. ואניכם כל הזמן מידותה.

יום ראשון, השעה כבר שעת אהרי הצהרים - שתיים-שלוש, ההפנות נשמכת. אנחנו לא יכולים להרים את הראש, כי התנקים שלהם מאיים עלינו. החב'ה מודאגים: מה היה? מה היה? אמרות להם: תמידו, נתק ביל להיכנס לטענו? הוא יכול להיכנס לעמדת? לא. מה הוא יכול לעשות? מה האמת מודאגים מהטנקים? והם ואמורים: אבל אחריותם יבוא ח"י". עניינה: "בסדר, גם הח"ד לא יכול להיכנס. התגברנו, ונוגה גם על זה."

כל עץ, כל בית, כל צומת. הודיעו לתותחנים: אאן ל' נ', שם דבר. אתה תירא לצד השני, גונתניאל לבון ואונך. ובר' כיזתני: 70 מטר מיניה, 50 מטר אחריה. ורק כיוונו את הפגשים. הם ידרו כמו מושגים. הם היצילו אתונן, בלילה הם חילצו אותן. כללו, כללו והניחו הרים. ואנחנו מושגים את המרבץ".

הטנהים, הח"ד, כולם יגיעו.

לא לדאוג

"לקראת אוד אחרון, מודיעים לי שיש רעים מכיוון השער. הצלחנו לבلوم ניסין חדרה מהשעב.

"גַּן כֵּל הַזָּמָן, כְּמוֹנִי, מִדּוֹת חֲלִיטָה, וּמִכְּבָל
תְּשׁוּבָת שָׁכָן, כֵּן, עוֹד מַעַט גִּיעָז, עוֹד מַעַט
גִּיעָז - הַטְּנָקִים, הַחֲדִיר, כְּלִימַגְּיוֹן. לֹא לְדוֹאָג,
הַזָּה בְּסֶדֶר גִּמְרוֹת. הַאֲמָתָה שְׁלָא הַיְנוּ מִזְמָגָאָרִים. רַק
בְּשַׁעַר הַבּוֹקֶר, לְמִישָׁוֹן הַזָּה טְרָנוֹגִיסְטוֹר שְׁבָקוֹשִׁי
שְׁמוּעָלִים אַחֲרָיו. שְׁמַעַנוּ חֲדָשָׁת, וְאַז מַתְּהֻרְלֵי,
שְׁהַמְּלָחָמָה הָאָהָלָא בְּנֵרָה שְׁלָנוּ, הָאָכְלָתְהָרָלִי
לְלָאָרָק וְהָ - זֶה גָּם בְּסָרְדִּיהָ. עַד אֵז, לֹא דַעֲנוֹתָאָתָל

"בבם וראשון לפניהם הצלרים. אחד הלוחמים
בשחן הפעיל לוד."
העובדות האלה. ידעו שאחנו מותקפים.

מפת מעוז צה"ל בצפון תעלת סואץ.
מעוז כתובה מסומן בעיגול אדום

בבת קרים, עד שהלהביורים של המצריים תפסו שם

"קראיתי באינטראком לכל הלוחמים לעלות לערמות, תוך כדי הפגזה, והמצרים מפיגזים וצולחים. וחילק מהפיגזים גנים נופלים בימים. החלטנו לעובטה את כל הצד המערבי, הגוען בתעללה. כל הלוחמים עלוין, יירם. הפקודה של ר' רירית בסירות - להטבע את הסיירות. ולשחמתנו, הצלחנו להטבע את הסיירות, כשהשלק מהם כבר ממש עשרה טטרומיים לפני סוף התעללה. מולנו אף מצאנו אל אגוזת צבאיות.

"כך זה נמדד מ-2:30 אחר הצהרים, עד חשכה,
הם נוכנים בלבלים לצלוח, ואחנהנו מצליחים לא
לאפשר לאף סירה ולאף לחום שלם לעבור.
תווך כדי הפגודה, יש לנו עוד מספר פצועים קל,
המ"מ חסר הכרה, פצעים קשה. עירק הבעה היהיה
להנכסי את האינזיוויות, כי הגנרטור כmobן היה
מושתק כבר מוחצץ שעה הראונה מוהפגזות,
או אהונך קרכך על טברות".

“עד הערב אנחנו מתווכחים המלחמה?”,
מנצחים. ואז אני מוחיל להזכיר: רגע, חוץ מזה
שאנו נלחמים, איי עכשוו מנצח פה בפועל. מה קורה
עם הטנקים? מה קורה עם התחמושת? מה קורה
על האוויאור? מה קורה? מה קולך פה? והיינו
רק שהה לוחמים, כל התיר לנפחים. לובשים מדי
זה"ל אבל לא לחמים. התקשתית לפיקודו, ואז
מתברר שר אנחנו מונתקים. הקומנדו המצרי לא
risk צלחו מול המועה. הם צלחו גם בין המעהים.
וברגע שהגיגו הטנקים שלנו, הם נפגשו מטלי
סאגר שארצרים. כמעט דוד טנקים שלם, שזה בערך
למ�עה המ-30-30. תנקים שהיו בגורלה הצפונית, הוסל.
קİKז'ו, אין תנקים. אין חיל האוויאור. ולמרות זאת

למה? עם כל זה שאין טנקים ואין חיל אויר? כי הרגותשי שמנענו צליהה. אבל ההגנות נזקינו יעד הבורב רבער אונרנו הצעית ברשות

שם כה לעוד לכבר? **עמדו לרשונות. אלא שאנן לא יודע לטוטו תותחים**
סוללה, כי חצי סוללה אחרה הוגזה. שני קנים
עמדו לרשונות. עמדו לרשונות. בקשות צוחנים. גמלו ווועס.

“אני מודים את הראש, ואני רואה סידורת בימים
שהוא שומרה סידורת. והן כבר באמצע עלה.
זה איני מבין שדודו המפקד ראה את הצל’חה,
זיהה עליהם, ובכך הציב אונטו”

על הגשר בتعلת סואץ בסוף המלחמה

“פתחותם אני שומע רעם אימים. מגיע מטוס
סז'יהו, טס נזוך מנני מעל המים. אני היית
שישה מטרים מעל תעלת סואץ. אני רואה את
הטייס מלמעלה. בהתחלת לא הבנת: שלנו?
שליהם? עד שאני רואה שהטייס הורס את הגשר

הר המהלו בזום. הטבה, המשגיח כשרות, עבר
וחילק כמה סנדוויצ'ים לכלום.”

“תעופו מיד מהמעוז”

“דיווחתי כל הזמן למכבאים של החטיבה,
על הטנים - מה הם עושים, איך זה זום, הם
מדוממים, הם לא מודוממים. מהמכבאים מתחלים
לשאלת אותי כל متى שאלות: המנוועים עובדים?
לא עובדים? כל מי שאלות - כל הנדריקים.

בשלב שבו מישחו מתרוץ לרשות ואומר
לי: מה אתה עוד עושה במועד? אני אומר לך: מה
את אמרת מה אי עשה במועד? אי מודוח לכם
מה קורה עם הטנים. הוא אומר לי: תעופו מיד
מהמעוז! שאלתי אותו זו פקודה? הוא השיב:
’כן!’.”

אך יוצאים ממצבב מכותר בטנקים?
“היו לנו שי וחל"מים. אני מעלה את הלחמים
על החול"ם הראשון, צריכים להציג פרק תחילה
כדי שהוא ניע, כי אלו זה חל"מים שrap אחד לא
מטפל בהם. ואני זוכר שהיו ימים שלא הוציאנו את
הציג, כי החול"ם לא הגיע.
וכאן נס, החול"ם הגיע. אמרתי להם: אתם
נוסעים בדרך הכח קזרה. ככלומר, בניצוב לתעלת.
אני ידוע שיש בשטח קומנדומצרי, אין לי ברירה.
אבל אני אומר לך: תשמע, אתה מכניס רק
בחילוק ראשון, ולא עבר את הילוק הראשון,

ליד מחפורות טילים מצריים בשטח מצרים

ל''

**אני מULA את הלוחמים על הזחל הראשון,
וכז"כים להגיד פרקי תהילים כדי שהוא יניע, כי
אלו זחל"מים שאף אחד לא מטפל בהם. וכך
נו: הזחל הניע**

**"מאתים מטרים לפני מעוז דודורה,
אני אומר בקשר לקשר מולי: 'תוריד
את הקונצרטינה, אני נכנס אליך עם
הפצועים'. והוא משיב: 'לא, לא. אנחנו
כבר פינו את המעוות לפני שעה וחצי.
היהתי בהלם מוחלט**

בתלים – זו גבורה קרב מגע. החיבור היה מיאשם. ומה קורה בהמשך?
"חשבנו שהגענו אל המנוחה ואל הנחלה. פורקים את הנשק, ופתאום קורא לנו הסמג'ד: 'קילבָן פקודה. הקומנדו מוקף את בלחה, וצרים לאיש את הדורר. לילה שלם, מנוחה השבעה-שסונה בראים שנחלצנו מהמזב, שכובים על הגדר, חמישה מטרים אחד מהשני, כדי לאباتח את הגדר שהקמנדו לא גייג. תוריד לך שומרה הכי טוב באחוריו ליליה? לא, אני בטוח ששנני כמעט כל הלילה. רק מחרת אספו אותנו חורה. התחלו לפנות אותנו אחורה, כדי להתחלל לעבר תחקרים. אז הוריד אונטו לתופס את קו בקעת הירדן. היהתי מפקד מעוז של גשר אלבני, שקבעה מוצב סייפן. היינו עד שהשתחררנו ורק אחר חצי שעה, כמו צה"ל".
על מה קיבלה את עיטור המופת? על כל הפיקוד של המועה. על זה שלא נתתי למצרים לצלוח את התעללה במשך 24 שעות. יממה שלמה לא נתנו למצרים לצלוח את התעללה. פגנו בריהם, מנענו, פונינו את המועה. אנחנו חולמי המועה היחידי שהמצרים תקפו וניסו לבשו, שהחפנה כולה בשлом. המעוות היחדי. אין עוד מעוז שהיה תחת ניסין כיבוש מצרי ושהתפנה בשלום".

כדי ליזור ענן אבק, אתה רואה את השימוש – המשמש תמיד מינימן, וככה אתה נושא. אם גניע לצומת, אני לא יודע להדריך אותך, תישע תמיד מזרחה, ככה תגיע.

"אני מזהיר אותך לא להרים ראש: יורם עליכם, אתם לא מרומים אש. השארתי איתך ארבעה לחומים: הנגה, הקשה, החובש, ועוד לוחם אחד, תכננת לךחת את הפצעים. את גופות ההרוגים סיידרתי בעמודה הרכקה, מכוסים, כי אין בחולם" אם אפשרות לךחת גם את ההרוגים וגם את הפצועים בשכבה. מישו אמא: אליל' נשם את ההרוגים על המטבח. אמרת: נפלתם על הרוח? הם לא מטרות ירי. מוה אתם השtagטים על גמרו?!

"החולם" הוא ראשון יוצא, אני עוקב אחריו. אתה לא ראה זה? אם אתה השתחווים בהם אמרוים להיות על 10 קמ"ש, ועובד את השתחווים בהם אמרוים להיות הקומנדו המצרי. שקט, לא שומע ירי, לא שומם דבר. ואחרי איה חצי שעה או יותר, אני לא רואה את הזחל"ם הראשון. נשארתי עם כל הפצועים, מותכם ארוכיה על אלוקותם. אמרתי לעצמי: אם אני אחזר עלי אותו תרגל, זה לא טוב – לא תרגלים במול פיעמים. כי אנחנו מוטוו ברוחים מול הטנקים שמצוירים קילומטר וחצי דרומה לנו. בסוף הם י賓ו שיש כאן חוגעה של זולממי".

"ואז יש לי شيءIASHEROT: או שאתה נושא מבkickל לתעללה, 20 מטר מהתעללה, טמה שהחצץ בינוינו, זה סוללה של שלושה מטורים. אני יכול לנסוע למטה מליאנו, שהוא בתוך העיר קנטרה, שם המעוות מותפרק ורצח. האפשרות השניה התחנה לנגע פוניה למזיב דודורה, שם יש רופא. המעה ניסית לכובשו, כי המצריים אבל לא הותקף ולא היה ניסית לכובשו, כי היה מול תחנה של האור". אני מוכן לא אומר את זה בקש. אני לא מעד לדבר בטענה בקשר, אני לא אמר לאף אחד שום דבר. אנחנו מואגים את כל הפצועים, מסדרים אותם, קשורים. רק ההתארגנות הזאת לקחה איזה חצי שעה. שוב אמרו את כל ספר תהילים בתפילה שהחולם" ביע. הא מאני, אני פורץ מהמעו, ומתחילה לנסוע באותו נוהל: הילוך ראשן, ענן אבק, אף אחד לא מרים את האש, לא יווים, לא שום דבר. אני כמוכן עוברי על הפחדות שנונחים לי ומרום הראש. אני רואה מצרים מימי', מצרים ממשאל. הם לא מסתכלים, אנחנו לא ממעינים אותם. אני מיד מודיע את הראש ואנחנו ממשיכים לנסוע, עשרה קילומטרים בשירה קמ"ש.

"מאותים מטרים לפני מעוז דודורה, כשאגי כבר לKER MORLI: 'טוריד את הקונצרטינה, אני נכנס אליך עם הפצועים'. והוא משיב: לא, לא, לא. אל תיכס. לא לא הבכתי. למה לא לרוכבס? ', אני אומר לו. אני צרך את הרופא. והוא משיב: לא, לא. אנחנו כבר

"היהתי באותו רגע בהלם מוחלט. מה עושים? גם מול דודורה יש ציר ניצב לתעללה. הבוני שאן ביריה. אני פונה מיניה. אבל אני יודע שם יש קומנדו מצרי. אני מקפיד הקפהה יתרה לנסוע לאט לאט, להעלית ענן אבק. ואני אומר לבג: 'תן יותר גז, שיורד אבק ויתור אבק ויתר אבק'.